

ΑΡΧΗ 1ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ - Γ΄ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΤΡΙΤΗ 19 ΙΟΥΝΙΟΥ 2012

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΛΑΤΙΝΙΚΑ

ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΕΣΣΕΡΙΣ (4)

A1. Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας τα παρακάτω αποσπάσματα:

Caesaris multum interfuit corvum emere; itaque viginti milibus sestertium eum emit. Id exemplum sutorem quendam incitavit, ut corvum doceret parem salutationem. Diu operam frustra impendebat; quotiescumque avis non respondebat, sutor dicere solebat «Oleum et operam perdidit». Tandem corvus salutationem didicit et sutor, cupidus pecuniae, eum Caesari attulit.

.....

Coluntur tamen simulatione dumtaxat ad tempus. Quodsi forte, ut fit plerumque, ceciderunt, tum intellegitur, quam fuerint inopes amicorum. Hoc est quod Tarquinius dixisse ferunt exulantem: «Tum intellexi, quos fidos amicos habuissem, quos infidos, cum iam neutris gratiam referre poteram».

Μονάδες 40

Παρατηρήσεις

B1. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

multum	: τον συγκριτικό βαθμό στον ίδιο τύπο
milibus	: τη γενική πληθυντικού
sestertium	: την ονομαστική ενικού
quendam	: την ονομαστική ενικού στο ουδέτερο γένος
corvum	: την αιτιατική πληθυντικού
parem	: την αιτιατική πληθυντικού στο ουδέτερο γένος

ΤΕΛΟΣ 1ΗΣ ΑΠΟ 4 ΣΕΛΙΔΕΣ

ΑΡΧΗ 2ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ - Γ΄ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ

diu	: τον υπερθετικό βαθμό στον ίδιο τύπο
avis	: την ονομαστική πληθυντικού
sutor	: την αφαιρετική ενικού
simulatione	: τη δοτική ενικού
tempus	: την κλητική πληθυντικού
inopes	: τη γενική πληθυντικού
hoc	: την αιτιατική πληθυντικού στο ουδέτερο γένος
fidus	: την αιτιατική ενικού στο ουδέτερο γένος του συγκριτικού βαθμού
neutris	: την ονομαστική ενικού στο αρσενικό γένος.

Μονάδες 15

B2. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

interfuit	: το απαρέμφατο του ενεστώτα
emere	: το γ΄ ενικό πρόσωπο της υποτακτικής του μέλλοντα στην ίδια φωνή (να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο)
doceret	: το β΄ πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής του υπερσυντελείου στην ίδια φωνή
impendebat	: το γ΄ πληθυντικό πρόσωπο της προστακτικής του μέλλοντα στην ίδια φωνή
solebat	: το γ΄ πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του συντελεσμένου μέλλοντα (να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο)
perdidi	: το α΄ ενικό πρόσωπο της υποτακτικής του παρατατικού στην ίδια φωνή

ΑΡΧΗ 3ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ - Γ΄ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ

didicit	: το α΄ πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή
attulit	: το β΄ πληθυντικό πρόσωπο της προστακτικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή
coluntur	: το γ΄ ενικό πρόσωπο της οριστικής του μέλλοντα στην ίδια φωνή
ceciderunt	: την αφαιρετική του σουπίνου
intellegitur	: το β΄ ενικό πρόσωπο της υποτακτικής του παρακειμένου στην ίδια φωνή
exulantem	: το β΄ ενικό πρόσωπο της υποτακτικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή
habuissem	: το β΄ πληθυντικό πρόσωπο της προστακτικής του ενεστώτα στην άλλη φωνή
referre	: το απαρέμφατο του μέλλοντα στην ίδια φωνή (να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο)
poteram	: το γ΄ πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής του παρατατικού.

Μονάδες 15

Γ1α. Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω λέξεων:

Caesaris, emere, pecuniae, simulatione, inopes, amicorum, amicos, neutris.

(Μονάδες 8)

Γ1β. «**quotiescumque avis non respondebat, sutor dicere solebat**»: να αποδώσετε το περιεχόμενο της δευτερεύουσας πρότασης με μετοχή.

(Μονάδες 2)

Γ1γ. «**Id exemplum sutorem quendam incitavit**»: να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική.

(Μονάδες 5)

Μονάδες 15

ΑΡΧΗ 4ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ - Γ΄ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ

Γ2α. «Quodsi forte ceciderunt, tum intellegitur»: να αναγνωρίσετε τον υποθετικό λόγο (μονάδα 1) και να τον μετατρέψετε, ώστε να δηλώνει υπόθεση αντίθετη προς την πραγματικότητα στο παρόν (μονάδες 2) και υπόθεση δυνατή ή πιθανή στο παρόν–μέλλον (μονάδες 2).

(Μονάδες 5)

Γ2β. «quam fuerint inopes amicorum»: να αναγνωρίσετε το είδος της πρότασης (μονάδα 1), να αιτιολογήσετε τον τρόπο εισαγωγής της (μονάδα 1), να δηλώσετε τη συντακτική της λειτουργία (μονάδα 1), να αιτιολογήσετε τον τρόπο εκφοράς της (μονάδες 2) και να τη μεταφέρετε στον ευθύ λόγο (μονάδα 1).

(Μονάδες 6)

Γ2γ. «Tum intellexi, quos fidos amicos habuissem, quos infidos, cum iam neutris gratiam referre poteram»: να μετατρέψετε τον ευθύ λόγο σε πλάγιο με εξάρτηση από τη φράση «**Tarquinius dixit**».

(Μονάδες 4)

Μονάδες 15

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟΥΣ

1. Στο τετράδιο να γράψετε **μόνον** τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, εξεταζόμενο μάθημα, κατεύθυνση). **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Δεν επιτρέπεται να γράψετε** καμιά άλλη σημείωση. Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα.
4. Να γράψετε τις απαντήσεις σας **μόνο με μπλε ή μόνο με μαύρο στυλό διαρκείας και μόνον ανεξίτηλης μελάνης**.
5. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
6. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
7. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: 18.30.

**ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ
ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ**

ΤΕΛΟΣ 4ΗΣ ΑΠΟ 4 ΣΕΛΙΔΕΣ

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Γ' ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΑ ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

ΤΡΙΤΗ 19 ΙΟΥΝΙΟΥ 2012

A1. Ο Καίσαρας ενδιαφέρθηκε πολύ να αγοράσει το κοράκι· έτσι το αγόρασε για είκοσι χιλιάδες σηστερτίους. Αυτό το παράδειγμα παρακίνησε κάποιον παππουτσή, να μάθει τον ίδιο χαιρετισμό σε ένα κοράκι. Για πολύ καιρό ξόδευε κόπο (κόπιαζε) μάταια· κάθε φορά που το πουλί δεν απαντούσε, ο παππουτσή συνήθιζε να λέει: «Κρίμα στον κόπο μου!». (Έχασα το λάδι και τον κόπο μου!) Κάποτε επιτέλους το κοράκι έμαθε τον χαιρετισμό και ο παππουτσή, επιθυμώντας τα χρήματα, το έφερε στον Καίσαρα.

Στους τυράννους δείχνουν εντούτοις οι γύρω τους υποκριτικό σεβασμό, τουλάχιστον για κάποιο χρονικό διάστημα. Αν όμως τύχει να χάσουν την αρχή (να πέσουν), όπως συνήθως συμβαίνει, τότε γίνεται αντιληπτό (καταλαβαίνουν), πόσο τους έλειπαν οι φίλοι (πόσο ήσαν στερημένοι από φίλους). Αυτός είναι ο λόγος που λένε πως είπε ο Ταρκύνιος, όταν ήταν εξόριστος: «Τότε μόνο κατάλαβα ποιοι μου ήταν αληθινοί φίλοι (ποιους είχα πιστούς φίλους), και ποιοι ψεύτικοι (και ποιους άπιστους), όταν πια δεν μπορούσα να ανταποδώσω τη χάρη ούτε σε εκείνους ούτε σ'αυτούς».

B1. multum: plus
milibus: milium
sestertium: sestertius
quendam: quoddam
corvum: corvos
parem: paria
diu: diutissime
avis: aves
sutor: sutore
simulatione: simulationi
tempus: tempora
inopes: inopum
hoc: haec
fidos: fidius
neutris: neuter

B2. iterfuit: interesse
emere: empturus sit
doceret: docuissetis
impendebat: impendunto
solebat: soliti erunt
perdidi:n perderem
didicit: discamus
attulit: afferte
coluntur: coletur
ceciderunt: casu
intellegitur: intellectum sis
exulantem: exules
habuissem: habemini
referre: relaturum esse
poteram: possent

Γ1α. Caesaris: γενική του ενδιαφερομένου προσώπου από το iterfuit.
emere: τελικό απαρέμφατο, Υποκείμενο στο ρήμα iterfuit.
pecuniaae: γενική αντικειμενική στο cupidus.
simulatione: αφαιρετική του τρόπου στο coluntur.
inopes: κατηγορούμενο στο εννοούμενο υποκείμενο tyranni μέσω του
συνδετικού ρήματος fuerint.
amicorum: γενική αντικειμενική στο inopes.
amicos: κατηγορούμενο στο quos.
neutris: έμμεσο αντικείμενο στο referre.

Γ1β. ave/avi non respondente

Γ1γ. Sutor quidam eo exemplo incitatus est.

Γ2α. Ο υποθετικός λόγος δηλώνει ανοικτή υπόθεση στο παρόν.

Υπόθεση αντίθετη προς την πραγματικότητα στο παρόν:

«Quodsi forte caderent, tum intellegeretur»

Υπόθεση δυνατή ή πιθανή στο παρόν – μέλλον:

«Quodsi forte cadant, tum intellegatur»

Γ2β. Δευτερεύουσα ονοματική πλάγια ερωτηματική πρόταση που λειτουργεί ως υποκείμενο στο ρήμα intellegitur. Εισάγεται με το ερωτηματικό επίρρημα quam και δηλώνει μερική άγνοια. Εκφέρεται με έγκλιση υποτακτική, γιατί θεωρείται ότι η εξάρτηση δίνει υποκειμενική χροιά στο περιεχόμενο της πρότασης, χρόνου Παρακειμένου, γιατί εξαρτάται από αρκτικό χρόνο (intellegitur) και δηλώνει το προτερόχρονο στο παρόν.
Ευθύς Λόγος: « Quam fuerunt inopes amicorum?»

Γ2γ. Tarquinius dixit tum se intellexisse, quos fidos amicos habuisset, quos infidos, cum iam neutris gratiam referre posset.»